

TRIAGE-PROTOKOLLAN SOVELTUVUUS POTILASTYÖHÖN KALAJOEN VASTAANOTOLLA

Mikael Miettinen & Riikka Pyykkönen
Hoitotyön tutkinto-ohjelma
Opinnäytetyö, Kevät 2023

Tausta

Triagen tavoitteena on tunnistaa eniten hoitoa tarvitsevat ja siitä eniten hyötyvät potilaat sekä ohjata käytettävissä olevat resurssit niihin potilaisiin, jotka tarvitsevat hoitoa ensin. Triagen avulla potilaat luokitellaan väreittäin hoidon tarpeen ja kiireellisyyden mukaan punaiseen, keltaiseen ja vihreään luokkaan. Punaisessa luokassa olevat potilaat ovat yleensä kriittisesti sairaita, jotka vaativat hoitoa heti. Keltaisen luokan potilaat vaativat useita tutkimuksia ja vihreän luokan potilaat tarvitsevat kaikista vähiten seuranta- ja hoitoa. [1, 2, 3]

Kalajoen terveyskeskuksen päivystyksen vastaanotolla otettiin käyttöön keväällä 2022 Triage protokolla potilasjonojen selkeyttämiseksi ja jonojen lyhentämiseksi. Triage toimintamalli on yleisesti sairaaloissa käytetty työkalu, eikä sen hyödyistä ole liiemmin tutkimuksia terveyskeskuksissa.

Tulokset

Määrällisen tutkimuksen perusteella voidaan todeta, että potilasmäärät ja vaativuusluokat olivat hyvin vaihtelevia tutkittavalla ajanjaksolla. Ensimmäisellä viikolla potilaita oli 33 ja toisella 35. Suurin osa päivystyksen potilaista kuului vihreään luokkaan ja olivat siten kiireettömiä. Seuraavaksi eniten oli keltaisen luokan potilaita ja varsinaisia "häätäpotilaita" vain yksi. [4]

Tutkimuksen perusteella työntekijät kokivat työkokemuksella olevan suuri merkitys potilaiden luokittelussa. Sen koettiin tuovan varmuutta potilaiden luokitteluun. Suurimpana haasteena tutkimuksessa selvisi, että haastateltavat kokivat triage koulutuksen olleen puuttellista, jonka vuoksi taidot sen käyttöön koettiin kohtalaiseksi. Vastaajat kokivat triagen käytön vievän liikaa aikaa, jonka vuoksi sitä ei aina edes käytetty. Kyselyyn vastanneet toivat ilmi sen, että haluaisivat triagen käyttöön vielä kertausta ja perehdytystä, jotka sen käyttäminen työssä ei veisi niin paljon aikaa ja olisi enemmän rasite kuin hyöty. Merkittäviä haasteita potilaiden luokittelussa on tuonut värikoodien ymmärtäminen ja potilaiden jakaminen niiden mukaan. Työntekijät kokivat triagen olevan hyödyllinen siinä, että resurssit pystytään nyt paremmin kohdentamaan kiireisimpiin potilaisiin. Työn joustavuuteen tai kiireen vähentymiseen sillä ei ole ollut vaikutusta. Vastaajat ehdottivat myös triagen käytön laajentamista potilastietojärjestelmään siten, että se edistäisi moniammatillista yhteistyötä eikä olisi ainostaan hoitajien työvälineenä. Tutkimuksemme tulokset ovat samankaltaisia kuin aikaisempienkin tutkimusten tulokset triagemallin toimivuudesta. Myös aikaisemmissa tutkimuksissa suurimpina esteinä triagen toimivuudelle on pidetty kokemuksen puutetta sekä koulutuksen vähäisyyttä.

Menetelmät

Opinnäytetyö on laadullinen ja määrällinen tutkimus. Laadullisen tutkimuksen osio toteutettiin kyselytutkimuksena Webropol -ohjelman avulla. Kysely lähetettiin Kalajoen terveyskeskuksen päivystyksen työntekijöille. Kysymykset rakennettiin tietoperustaa ja tutkimuskysymyksiä apuna käyttäen. Määrällinen tutkimus toteutettiin tukkimiehen kirjanpidolla keräten eri hoitoisuusluokitusten kävijämääriä kahden viikon ajanjaksolla.

Tarkoitus ja tavoite

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, kuinka TRIAGE- malli on helpottanut Kalajoen päivystyksen toimintaa esimerkiksi päivystyspotilaiden jonojen purkamisessa sekä selvittää henkilökunnan kokemuksia mallin toimivuudesta käytännön työssä, sekä löytää mahdolliset kehittämistarpeet triage-protokollan toimivuuden parantamiseksi.

Tavoitteena oli, että tutkimuksen myötä Kalajoen triage -protokollasta voitaisiin kehittää entistä toimivampi ja sopivampi työkalu tutkimuksessa esille tulevien kehityskohteiden ja ajatusten pohjalta. Tutkimuksen avulla saatiin tietoa siitä, miten TRIAGE-malli toimii tällä hetkellä ja miten sitä voitaisiin tulevaisuudessa vielä kehittää.

POTILAAN TARVITSEMAT RESURSSIT HOIDONTARPEEN ARVION PERUSTEELLA

Triage ohjeistuksessa on 3 kohtaa/luokka: Normaalisti käytettävät A-E triage luokat on mukautettu työpaikalle sopiviksi ja tässä mallissa on huomioitu HTA, resurssitarve.

Vihreä potilas: Tarvitsee 0-1 hoitajaa, ei välttämättä heti. Tutkimuksina max. labrat + EKG + yksinkertainen max. 1 hoitajan vaatima toimenpide. Lääkärin ei tarvetta katsoa jonon ohi, ei tarvetta erikseen informoida. Voi siirtyä tilanteen vaatiessa aulaan odottamaan tuloksia.

Keltainen potilas: Tarvitsee 1-2 hoitajaa, toisen heti. Mahdollisesti laaja tutkimustarve. Lääkäri informoidaan, että tällainen potilas on EÄ:ssä, mutta lääkäri voi esitietojen valossa odottaa tutkimusten valmistumista ennen tutkimista tai puuttuu tilanteeseen heti. Lääkäri joko katsoo tai vähintään arvioi jonon ohi. Arviointi voi olla konsultaatio ja papereiden avaus. Potilaan oltava seurattavana, tarvitsee vuodepaikkaa.

Punainen potilas: Häättilä. Vaatii vähintään 2 hoitajaa, runsaasti resursseja ja lääkärin heti. Menee jonon ohi hoitajilla ja lääkärillä heti. Lääkäri hälytettävä heti paikalle.

TRIAGE-ohje Kalajoki.

Pohdinta

Yleisesti ottaen tuottamamme opinnäytetyö tuottaa meille lisätietoa terveydenhuollon tilasta tilastollisessa näkökulmassa ja lisäksi se tuo esille tärkeää tietoa Kalajoen terveyskeskuksen vastaanoton ensiavun toiminnasta, mahdollisuuksista sekä haasteista. Saadut tulokset ovat hyödyllisiä toimeksiantajalle.

Kyselyssä nousi esille se ettei potilaiden kiireellisyys luokittelulle ole aina aikaa. On hyvä kuitenkin huomata, että Valviran mukaan jokaiselle päivystyspotilaalle tulee tehdä hoidontarpeen arvio ja määrittää kiireellisyysluokka hänen saapuessaan hoitoon. Hoidontarpeen arvion perusteella terveydenhuollon ammattilainen ohjaa potilaan tai asiakkaan oikeaan hoitopaikkaan riippuen tilanteesta, riskeistä, hoitopaikasta ja yksikössä noudatettavista kiireellisyysluokista. [5] Ajan ja resurssin puute eivät saa kuitenkaan estää luokittelun tekemistä ja käyttöä hoitotyössä. Tästä johtopäätöksenä voidaan todeta, että ajan käyttöä, sitä kautta resursseja ja henkilöstömitoitusta tulisi tarkastella Kalajoen terveyskeskuksessa mahdollisesti uudestaan.

Koulutuksen puute aiheuttaa epävarmuutta triagen käytössä ja on suurin este sen käytön kehittämiseksi Kalajoen päivystyksessä. Jotta triage voisi olla osa jokapäiväistä kiireellisyysluokittelua ja helpottaisi työtä, tarvittaisiin lisää koulutusta ja uudelleen kertausta. Kehittäisimme toimintaa seuraavasti; Lisäisimme triagen käyttökoulutusta, integroisimme sen tavalla tai toisella potilastietojärjestelmään ja kehittäisimme itse triagea helppo käyttöisemmäksi. Se, miten triagea itsessään kehitettäisiin, vaatisi vielä itsessään tutkimusta. Joko triagea kehitetään sellaisenaan, tai sitten siirrytään käyttämään moniluokkaista ABCDE triagea eli toisin sanoen Kalajoen triagemallin vihreä, keltainen ja punainen, eroteltaisiin nyt tämänhetkisestä yhdistelmätriage luokituksista. Kuten todettua, tämä kuitenkin vaatisi jatkotyöskentelyä ja uutta tutkimusta sekä aktiivista kehitystyötä.

Lähteet

- Ekman, Simo 2013. Luokittelu -Triage. Operaatio taito. Hakupäivä 11.9.2022. <https://pdfslide.net/documents/potilasluokittelu-luento-savonlinna-2016-sehlf-sieve-1990-luvulla-kehitetty.html?page=3>
- Kantonen, Jarmo 2007. Yhteispäivystyksen kiireellisyysryhmittely. Lääketieteellinen aikakauskirja Duodecim. Aikakauslehti Duodecim. Numero 13. Hakupäivä 21.11.2022 <https://www.duodecimlehti.fi/duo96605>
- Benjamin, A. White, MD, David, F.M. Brown, MD, Julia, Sinclair, MBA, Yuchiao, Chang, PHD, Sarah, Carignan, MBA, Joyce McIntyre, RN & Paul D. Biddinger, MD. Supplement Triage and Rapid Treatment (START) Improves Performance Measures in the Emergency Department. The Journal of Emergency Medicine. Volume 42, Issue 3, March 2012. Pages 322-328. ScienceDirect. Hakupäivä 17.10.2022. <https://www.sciencedirect.com.ezp.oamk.fi/2047/science/article/pii/S0736467910002908?via%3Dihub#sec3>
- YLE UUTISET. Markku Sandell. 2022. Työhyvinvointi. Hoitajien työhyvinvointia nakertaa lisääntynyt kuormitus ja stressi kasvava myös tulevasta soite ratkaisusta. Hakupäivä 10.4.2023. <https://yle.fi/a/3-12267223>
- Valvira 2017. Hoidon tarpeen arviointi. Hakupäivä 11.1.2022. https://www.valvira.fi/terveydenhuolto/hyva-ammattinharjoittaminen/hoidon_tarpeen_arviointi